

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-65-26
UD340

Pan Włodzimierz CZARZASTY
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi
projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej.
Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został
upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem
Donald Tusk
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302 oraz z 2026 r. poz. 26 i 203) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 50:

a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. Osobie, która wymaga pomocy innych osób z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn:

- 1) przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, jeżeli jest osobą samotną i jest pozbawiona pomocy, której wymaga;
- 2) może być przyznana pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, jeżeli jej rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni ani zstępni nie mogą zapewnić pomocy, której wymaga.

1a. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację w zakresie niewymagającym specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze obejmują dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności usługi świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

3. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich.”,

b) uchyla się ust. 4,

c) ust. 4a i 4b otrzymują brzmienie:

„4a. Osobą wykonującą usługi opiekuńcze może być osoba, która:

- 1) jest pełnoletnia;
- 2) nie jest członkiem rodziny osoby, na rzecz której są świadczone usługi opiekuńcze;

- 3) nie jest oddzielnie zamieszkującym małżonkiem, wstępnym ani zstępnym osoby, na rzecz której są świadczone usługi opiekuńcze;
- 4) złożyła podmiotowi świadczącemu usługi opiekuńcze oświadczenie o zdolności pod względem psychofizycznym do świadczenia takich usług;
- 5) ukończyła szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

4b. Osobą wykonującą usługi sąsiedzkie może być osoba, która:

- 1) spełnia wymagania, o których mowa w ust. 4a pkt 1–3 i 5;
- 2) złożyła organizatorowi usług sąsiedzkich oświadczenie o zdolności pod względem psychofizycznym do świadczenia takich usług;
- 3) zamieszkuje w najbliższej okolicy osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
- 4) została zaakceptowana przez osobę, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
- 5) została zaakceptowana przez organizatora usług sąsiedzkich.”,

d) po ust. 4b dodaje się ust. 4c w brzmieniu:

„4c. W przypadku nieukończenia szkolenia, o którym mowa w ust. 4a pkt 5, przez osobę wykonującą usługi sąsiedzkie organizacja szkolenia należy do organizatora usług sąsiedzkich.”,

e) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W decyzji o przyznaniu usług opiekuńczych ustala się ich zakres, okres i miejsce świadczenia.”,

f) w ust. 6b skreśla się wyrazy „i 2”;

2) w art. 50a w ust. 1 skreśla się wyrazy „i 2”;

3) po art. 50a dodaje się art. 50b w brzmieniu:

„Art. 50b. 1. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania świadczy się zgodnie ze standardem świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, uwzględniającym czynności wykonywane w obszarach wskazanych w art. 50 ust. 1a, określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 5, w sposób zapewniający uwzględnienie potrzeb osoby, na rzecz której usługi są świadczone. Gmina monitoruje i ocenia świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

2. Monitorowanie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje zbieranie i analizowanie informacji na temat świadczonych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w celu dokonania oceny świadczenia tych usług.

3. Ocena, o której mowa w ust. 1, jest dokonywana w celu zapewnienia odpowiedniej jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania świadczonych zgodnie ze standardem świadczenia tych usług i obejmuje w szczególności bezpieczeństwo, skuteczność i celowość tych usług.

4. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przy świadczeniu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania gmina podejmuje działania mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości w stosunku do podmiotu świadczącego te usługi.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) standard świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 2) sposób świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 3) sposób monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania

– kierując się potrzebą zapewnienia odpowiedniej jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, uwzględniających indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne osób korzystających z tych usług.”.

Art. 2. Osoby wykonujące usługi opiekuńcze przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, niespełniające wymagania, o którym mowa w art. 50 ust. 4a:

- 1) pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, składają oświadczenie, o którym mowa w tym przepisie, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 2) pkt 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mogą wykonywać te usługi przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej jest wprowadzenie do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302 oraz z 2026 r. poz. 26 i 203) nowych regulacji w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób, na rzecz których są te usługi świadczone, w tym upoważnienia do wydania aktu wykonawczego, jakim będzie rozporządzenie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dotyczące usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Regulacje te są niezbędne ze względu na potrzebę ujednolicenia zasad świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w skali kraju.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są jedną z niewielu form pomocy, dla których nie opracowano dotychczas stosownego standardu. Obecnie obowiązujące przepisy ustawowe określają jedynie ogólne ramy tych usług, natomiast w prawie powszechnie obowiązującym brak jest regulacji szczegółowych dotyczących standardu i sposobu ich świadczenia oraz sposobu monitorowania i oceny jakości świadczonych usług.

Wprowadzenie proponowanych regulacji zapewni przejrzystość prawa i pozwoli na jego lepsze dostosowanie do potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej.

Powyższe związane jest także z koniecznością realizacji jednego z elementów kamienia milowego A70G reformy Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – poszczególnych działań w ramach reformy A4.6 (załączniki Porozumienia o realizacji reform/inwestycji w ramach planu rozwojowego z dnia 24 sierpnia 2022 r. podpisanego pomiędzy Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Fragment załącznika nr 2a i 2b – Przyjęcie aktu lub aktów prawnych dotyczących standardów z zakresu opieki długoterminowej w pomocy społecznej).

Projektowana ustawa porządkuje przepisy dotyczące świadczenia usług opiekuńczych w zakresie osób uprawnionych do tych usług (art. 50 ust. 1), a także wskazuje, podobnie jak jest to obecnie, obszary usług opiekuńczych (art. 50 ust. 1a). Z uwagi na charakter usług opiekuńczych, które nie mają specjalistycznego charakteru, doprecyzowano, że usługi te obejmują zaleconą przez lekarza pielęgnację w zakresie niewymagającym specjalistycznej wiedzy i kompetencji. Doprecyzowanie odpowiada obowiązującym regulacjom nowelizowanej ustawy, zgodnie z którymi usługi, które wymagają specjalistycznego przygotowania zawodowego, są świadczone w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych, a nie usług niespecjalistycznych. Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kwalifikacje osób

świadczących te usługi określa rozporządzenie wydawane na podstawie art. 50 ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W celu wyeliminowania potencjalnych wątpliwości doprecyzowano również brzmienie art. 50 ust. 5, przez rezygnację ze wskazywania podmiotu wydającego decyzję administracyjną o przyznaniu usług opiekuńczych. Organ wydający decyzję administracyjną wskazany jest w ogólnych przepisach o organizacji pomocy społecznej (art. 110 ust. 7–8a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), natomiast formę decyzji dla usług opiekuńczych wskazuje art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Projektowana ustawa wprowadza do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wymagania, jakie musi spełniać osoba wykonująca usługi opiekuńcze (art. 50 ust. 4a). Wymogi te różnią się od wymogów dotyczących osób wykonujących usługi sąsiedzkie, ponieważ ta grupa osób są to osoby niebędące pracownikami podmiotu świadczącego usługi – usługi sąsiedzkie wykonują osoby prywatne, sąsiedzi osób uprawnionych do usług, natomiast usługi opiekuńcze są wykonywane przez pracowników podmiotów profesjonalnych. Dlatego też nie przewiduje się, by w przypadku tych usług następowała akceptacja przez osobę, na rzecz której są świadczone usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, gdyż w stosunku do osoby zatrudnianej przez podmiot (ośrodek pomocy społecznej/centrum usług społecznych bądź podmiot prywatny) takiej akceptacji dokonuje pracodawca podczas zatrudnienia. Z uwagi również na ograniczoną liczbę osób wykonujących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania zatrudnianych przez ww. podmioty, trudno sobie wyobrazić każdorazową akceptację takiej osoby przez odbiorcę usług i sytuację, gdy ktoś kwestionuje wykonywanie usługi przez konkretną osobę, spełniającą określony standard z uwagi na subiektywne powody. W przypadku usług sąsiedzkich kwestia konieczności akceptacji wynika z charakteru stosunków sąsiedzkich opierających się na zaufaniu i z dotychczasowych relacji z sąsiadem.

Projektowana ustawa wymaga złożenia przez osobę wykonującą usługi opiekuńcze oświadczenia o zdolności pod względem psychofizycznym do ich świadczenia. Oświadczenie to będzie składane podmiotowi świadczącemu usługi opiekuńcze, którym może być gmina albo podmiot uprawniony, w przypadku zlecenia realizacji zadania zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, albo podmiotowi, od którego gmina kupuje świadczenie usług, jeżeli taki jest sposób realizacji tego zadania w gminie.

W art. 50b projektu ustawy określono obowiązek świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania zgodnie ze standardem świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, uwzględniającym czynności wykonywane w obszarach wskazanych w art. 50

ust. 1a projektu ustawy, w sposób zapewniający uwzględnienie potrzeb osoby, na rzecz której usługi są świadczone. Wskazano również obowiązek gminy monitorowania i oceny świadczenia tych usług.

Sposób monitorowania zgodnie z projektowaną regulacją (art. 50b ust. 2) będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat usług opiekuńczych świadczonych osobom uprawnionym, natomiast ocena zebranych informacji będzie służyła zapewnieniu odpowiedniej jakości usług opiekuńczych świadczonych zgodnie ze standardem świadczenia usług opiekuńczych i obejmie w szczególności bezpieczeństwo, skuteczność i celowość usług opiekuńczych (art. 50b ust. 3). Efektem dokonania oceny będzie podjęcie działań przez gminę w celu wyeliminowania nieprawidłowości w stosunku do podmiotu świadczącego usługi opiekuńcze (art. 50b ust. 4).

Nakładany projektowaną ustawą obowiązek monitorowania i oceny nie będzie dotyczył świadczenia usług sąsiedzkich, które ze swej natury są usługami nieprofesjonalnymi, odformalizowanymi. W przypadku zgłoszenia przez osobę, której świadczone są usługi sąsiedzkie, nieprawidłowości, co oznacza w istocie brak wymaganej akceptacji osoby wykonującej usługi sąsiedzkie, gmina rozwiązuje umowę zawartą z osobą wykonującą usługi sąsiedzkie.

Należy zaznaczyć, że monitorowanie i ocena usług opiekuńczych nie jest w praktyce nowym zadaniem, a jedynie ma charakter porządkujący i systematyzujący. Samorządy gminne obecnie monitorują realizowanie wszystkich zadań z zakresu pomocy społecznej, które do nich należą. Gminy podejmują takie działania w ramach nadzoru nad usługami opiekuńczymi (kontrola jakości, zgodności z decyzją administracyjną, reagowanie na skargi). Ponadto podstawowym narzędziem monitorowania jest przeprowadzany co pół roku rodzinny wywiad środowiskowy.

W odniesieniu do wymagań dotyczących posiadania przez osobę wykonującą usługi opiekuńcze szkolenia z zakresu pierwszej pomocy należy wskazać, że taki wymóg funkcjonuje aktualnie w odniesieniu do osób wykonujących usługi sąsiedzkie (jednej z form usług opiekuńczych), a samorządy nie zgłaszały trudności w przeprowadzaniu takich szkoleń.

Wskazać należy, że obowiązek organizacji szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy w ust. 4c dodawanym w art. 50 dotyczy tylko osób wykonujących usługi sąsiedzkie. Szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy osobie świadczącej usługi sąsiedzkie zapewnia organizator usług z uwagi na fakt, że osoba taka jako osoba prywatna, niezatrudniona przez podmiot profesjonalny, musiałaby ponieść dodatkowe koszty w związku z obowiązkiem

udziału w takim szkoleniu. Natomiast w przypadku osoby wykonującej usługi opiekuńcze zatrudnionej przez podmiot profesjonalny zapewnienie spełnienia warunku dotyczącego szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy będzie należeć do tego podmiotu.

Pozostałe wymogi mają na celu zagwarantowanie prawidłowego wykonywania usług oraz zachowanie niezbędnej bezstronności.

Ponadto projekt ustawy zakłada wprowadzenie do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 50b ust. 5) upoważnienia do wydania przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego rozporządzenia dotyczącego usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Rozporządzenie to określi standard i sposób świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz sposób monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Ze względu na obecną, a także prognozowaną sytuację demograficzną w Polsce wywierany jest duży nacisk na udzielanie świadczeń opieki długoterminowej z dbałością o jak najwyższy standard i potrzeby użytkowników. W „Przeglądzie strategicznym systemu opieki długoterminowej w Polsce”, przygotowanym przez Bank Światowy w ramach realizacji kamienia milowego A69G KPO, wskazano, że w obliczu przemian demograficznych, z którymi obecnie mierzy się Polska, ogromnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie dostępu do przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej dobrej jakości. Wskazano także na brak odpowiednich standardów jakości, których sformułowanie jest konieczne w celu realizacji opieki w sposób bezpieczny, skuteczny i celowy.

Projektowana regulacja wprowadza przepis przejściowy w zakresie wymagania posiadania przeszkolenia z udzielania pierwszej pomocy. Osoby wykonujące usługi opiekuńcze przed dniem wejścia w życie ustawy, niespełniające tego wymagania, będą mogły wykonywać te usługi przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie. Wskazany czas pozwoli na uzupełnienie osobom zainteresowanym wiedzy w tym zakresie. Jednocześnie uznano, że wymóg złożenia oświadczenia o zdolności pod względem psychofizycznym do świadczenia usług opiekuńczych będzie mógł być spełniony wcześniej, i z tego względu określono miesięczny okres na złożenie takiego oświadczenia przez osobę wykonującą usługi opiekuńcze.

Zgodnie z art. 3 projektu ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Regulacje zawarte w projekcie ustawy nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania

krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega on notyfikacji.

Projekt ustawy nie wymaga notyfikacji na podstawie art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt ustawy nie podlega przedstawieniu właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Brak jest zgłoszeń w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Katarzyna Nowakowska – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Beata Karlińska – Dyrektor Departamentu Pomocy Społecznej, Anna Bielawska Jutrzenka – Zastępca Dyrektora Departamentu Pomocy Społecznej tel. 538 117 280, e-mail: sekretariat.dps@mrpips.gov.pl	Data sporządzenia 27.04.2026 Źródło: Inicjatywa własna Nr w wykazie: UD340
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem projektowanej ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej jest wprowadzenie do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302 oraz z 2026 r. poz. 26 i 203) nowych regulacji w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób, na rzecz których są te usługi świadczone, w tym upoważnienia do wydania aktu wykonawczego, jakim będzie rozporządzenie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dotyczące usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Regulacje te są niezbędne ze względu na potrzebę ujednolicenia zasad świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w skali kraju.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są jedną z niewielu form pomocy, dla których nie opracowano dotychczas stosownego standardu. Obecnie obowiązujące przepisy ustawowe określają jedynie ogólne ramy tych usług, natomiast w prawie powszechnie obowiązującym brak jest regulacji szczegółowych dotyczących standardu i sposobu ich świadczenia oraz sposobu monitorowania i oceny jakości świadczonych usług.

Wprowadzenie proponowanych regulacji zapewni przejrzystość prawa i pozwoli na jego lepsze dostosowanie do potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej.

Powyższe związane jest także z koniecznością realizacji jednego z elementów kamienia milowego A70G reformy Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – poszczególnych działań w ramach reformy A4.6 (załączniki Porozumienia o realizacji reform/inwestycji w ramach planu rozwojowego z dnia 24 sierpnia 2022 r. podpisanego pomiędzy Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Fragment załącznika nr 2a i 2b – Przyjęcie aktu lub aktów prawnych dotyczących standardów z zakresu opieki długoterminowej w pomocy społecznej).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej obowiązku świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania zgodnie ze standardem tych usług, w sposób zapewniający uwzględnienie potrzeb osoby, której usługi są świadczone, a także obowiązku gminy monitorowania i oceny świadczenia tych usług. W praktyce monitorowanie i ocena świadczonych usług opiekuńczych nie jest nowym zadaniem – samorządy gminne monitorują realizowanie wszystkich zadań z zakresu pomocy społecznej. Obowiązek monitorowania porządkuje jedynie i systematyzuje działania już realizowane przez gminy w ramach nadzoru nad usługami opiekuńczymi (kontrola jakości, zgodności z decyzją administracyjną, reagowanie na skargi). Ponadto podstawowym narzędziem monitorowania jest przeprowadzany co pół roku rodzinny wywiad środowiskowy.

Ponadto projektowana ustawa wprowadza do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wymagania, jakie musi spełniać osoba wykonująca usługi opiekuńcze. Jest to uzasadnione koniecznością zagwarantowania prawidłowego świadczenia usług oraz zachowania niezbędnej bezstronności. Wymaganie ukończenia przez osobę wykonującą usługi opiekuńcze szkolenia z zakresu pierwszej pomocy istnieje obecnie w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w odniesieniu do osób wykonujących usługi sąsiedzkie, będące jedną z form usług opiekuńczych.

Upoważnienie do wydania przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego rozporządzenia wskazuje, że rozporządzenie to określi standard świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, sposób świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz sposób monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych w miejscu

zamieszkania. Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych działań w stosunku do projektowanych rozwiązań, umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu – podjęcie wnioskowanych działań legislacyjnych jest niezbędne.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowane rozwiązanie ze względu na stopień szczegółowości nie było poddawane analizie prawno-porównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Gminy/ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych	2479 gmin/ 2497 ośrodków pomocy społecznej/centrów usług społecznych	Dane administracyjne wg stanu na 1.01.2026 r.	Realizacja zadania własnego w postaci usług opiekuńczych
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze (liczba osób/ w przeliczeniu na etaty) (zadanie własne gminy)	5994/5776,52	Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.	Świadczenie usług opiekuńczych w ramach zadań własnych gminy z pomocy społecznej (ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych)

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160) oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacji – zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404).

Projektowane regulacje mają charakter pilny. W związku z realizacją kamienia milowego A70G Wdrożenie priorytetów w zakresie reformy określonych na podstawie strategicznego przeglądu opieki długoterminowej w Polsce, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest zobowiązane do zmiany przepisów lub przyjęcia nowych przepisów dotyczących standardów jakości opieki długoterminowej w ramach systemów pomocy społecznej. Standardy te będą określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie wprowadzanego upoważnienia ustawowego. Projekt ustawy powinien być zatem pilnie rozpatrzony przez Radę Ministrów i przejść do kolejnych etapów ścieżki legislacyjnej.

Z uwagi na powyższe projekt ustawy jest procedowany w trybie odrębnym, z pominięciem etapu konsultacji publicznych. Projekt ustawy został przesłany na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 949) do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. W dniu 28 stycznia 2026 r. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego zaopiniowała projekt pozytywnie z jedną uwagą.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania		Projektowane uregulowania nie będą powodowały zwiększenia wydatków w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów. Tym samym proponowane zmiany nie niosą za sobą dodatkowych skutków finansowych i nie będą stanowiły podstawy do angażowania środków budżetu państwa, a także dodatkowych środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Zadania powierzone do realizacji jednostkom samorządu terytorialnego będą realizowane z budżetów poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w roku bieżącym i w latach kolejnych i nie będą podstawą do występowania o dodatkowe środki z budżetu państwa.										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0				
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0				
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0				
	osoby starsze i osoby niepełnosprawne	0	0	0	0	0	0	0				
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Nie dotyczy.										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Nie dotyczy.										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowane zmiany poprawią jakość świadczonych usług opiekuńczych, co będzie sprzyjać zachowaniu samodzielności, poczucia sprawczości i bezpieczeństwa osób korzystających z usług.										
	osoby starsze i osoby niepełnosprawne	Projektowane zmiany poprawią jakość świadczonych usług opiekuńczych, co będzie sprzyjać zachowaniu samodzielności, poczucia sprawczości i bezpieczeństwa osób korzystających z usług.										
	Organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiot, o których mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy	Nie dotyczy.										
Niemierzalne		Nie dotyczy.										
		Nie dotyczy.										

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Nie dotyczy.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegółowo w odróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Projektowana ustawa wprowadzi obowiązek świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania zgodnie ze standardem tych usług, a także obowiązek gminy monitorowania i oceny świadczenia tych usług, co może zwiększyć nieznacznie obciążenie regulacyjne w zakresie zwiększenia liczby procedur.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Regulacja nie wpływa na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby projektowana regulacja weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Z uwagi na charakter wprowadzanej zmiany nie przewiduje się ewaluacji aktu prawnego.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Nie dotyczy.		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

z dnia

w sprawie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania

Na podstawie art. 50b ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302 oraz z 2026 r. poz. 26 i 203) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) standard świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, zwanych dalej „usługami opiekuńczymi”;
- 2) sposób świadczenia usług opiekuńczych;
- 3) sposób monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych.

§ 2. 1. Osoby wykonujące usługi opiekuńcze przy świadczeniu tych usług kierują się potrzebą zapewnienia odpowiedniej jakości usług opiekuńczych i uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne osób korzystających z tych usług.

2. Ustala się następujący zakres czynności wykonywanych w poszczególnych obszarach usług opiekuńczych:

- 1) w zakresie zaspokajania codziennych potrzeb życiowych zapewnia się pomoc w szczególności w:
 - a) podstawowych czynnościach związanych z samoobsługą, uwzględniających:
 - ubieranie się i zmianę odzieży i bielizny osobistej,
 - przygotowanie prostych posiłków, w tym jednego gorącego, z uwzględnieniem zalecanej diety,
 - pomoc w spożywaniu posiłku lub karmienie i pojenie,
 - sianie łóżka i zmianę pościeli,
 - b) czynnościach związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, uwzględniających:
 - porządkowanie w niezbędnym zakresie, w tym czyszczenie urządzeń codziennego użytku i sanitarnych, wynoszenie śmieci, przynoszenie wody i opału, palenie w piecu,

- dokonywanie lub towarzyszenie podczas niezbędnych zakupów lub korzystaniu z usług w sklepach, aptekach, punktach usługowych lub gastronomicznych położonych najbliżej miejsca zamieszkania świadczeniobiorcy, dostarczanie pomocy rzeczowej,
 - utrzymywanie w czystości i sprawności sprzętu ułatwiającego codzienne funkcjonowanie jak wózek, balkonik, podnośnik, kule,
 - pranie odzieży i pościeli, niezbędne prasowanie, oddawanie i odbiór z pralni,
 - załatwianie lub towarzyszenie przy załatwianiu spraw związanych z procesem leczenia i profilaktyki zdrowotnej,
 - załatwianie lub towarzyszenie przy załatwianiu spraw urzędowych i płacenie rachunków,
- c) innych czynnościach samoobsługowych, uwzględniających:
- zmianę pozycji ciała, np. przesiadanie się z łóżka lub na łóżko, z krzesła lub na krzesło, ułożenie się w łóżku, usadzenie w wózku,
 - korzystanie ze sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, innych wyrobów medycznych lub środków pomocniczych niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji;
- 2) w zakresie opieki higienicznej zapewnia się pomoc w szczególności w:
- toalecie porannej i wieczornej, w tym w goleniu, czesaniu, higienie jamy ustnej, przy czym w przypadku osób leżących toaleta jest wykonywana w łóżku,
 - kąpieli,
 - pielęgnacji niezmienionych chorobowo paznokci rąk i nóg,
 - korzystaniu z toalety oraz naczyń sanitarnych,
 - zmianie pieluchomajtek i wkładów higienicznych, z uwzględnieniem czynności zapobiegających powstawaniu odleżyn i odparzeń;
- 3) w zakresie zaleconej przez lekarza pielęgnacji zapewnia się pomoc w szczególności w:
- przygotowaniu i przyjmowaniu leków,
 - pielęgnacji miejsc zmienionych chorobowo – smarowaniu, wykonywaniu i zmianie drobnych opatrunków,
 - mierzeniu temperatury ciała, tętna, ciśnienia, oklepywanie;
- 4) w zakresie zapewnienia kontaktów z otoczeniem zapewnia się pomoc w szczególności w:
- a) umożliwieniu przebywania na świeżym powietrzu lub towarzyszeniu podczas spacerów,

- b) prowadzeniu rozmów,
- c) stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną,
- d) czytaniu prasy, książek i ich wymiana w bibliotece,
- e) towarzyszeniu podczas drogi i w trakcie pobytu do instytucji kultury i rekreacji.

§ 3. 1. Usługi są świadczone w sposób ciągły. W razie nieobecności osoby wykonującej usługi zapewnia się zastępstwo.

2. Usługi, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret drugie i trzecie, lit. c tiret pierwsze, pkt 2 tiret pierwsze, czwarte i piąte, pkt 3 tiret pierwsze, mogą być świadczone na rzecz osób ich wymagających w różnych porach dnia i adekwatnie do występujących potrzeb przez 7 dni w tygodniu, w godzinach od 6:00 do 21:00 z wyłączeniem dni świątecznych.

3. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się świadczenie usług w dni świąteczne.

4. W uzasadnionych przypadkach usługi, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 1 lit. c tiret pierwsze i pkt 2 tiret drugie, mogą być świadczone jednej osobie, na rzecz której świadczone są usługi, przez dwie osoby wykonujące usługi opiekuńcze w tym samym czasie.

§ 4. Usługi opiekuńcze świadczy się w sposób zapewniający:

- 1) kierowanie się zasadą dobra osoby, na rzecz której świadczone są usługi;
- 2) poszanowanie intymności i godności osobistej osoby, na rzecz której świadczone są usługi i respektowanie jej prawa do samostanowienia;
- 3) potwierdzanie wykonanych czynności, podlegających weryfikacji odbiorcy, w sposób ustalony przez ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych.

§ 5. W zakresie monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych podejmowane są działania polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat świadczonych usług opiekuńczych, w szczególności:

- 1) ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych określa wewnętrzne procedury weryfikacji zapewnienia wysokiej jakości usług, w tym w ramach realizowanych kontroli wewnętrznych i przeprowadzanych ankiet dotyczących prawidłowości realizacji usług;
- 2) sposób realizacji usług opiekuńczych świadczonych na rzecz odbiorcy usług jest monitorowany przez ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych przez:
 - a) kontrole wewnętrzne, realizowane nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, przy czym w uzasadnionych przypadkach kontrole wewnętrzne są prowadzone częściej,

- b) ankiety oceniające prawidłowość realizacji usług, przeprowadzane nie rzadziej niż jeden raz na pół roku u każdej osoby, na rzecz której świadczone są usługi;
- 3) ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych w ustalony przez siebie sposób wskazuje odbiorcy usług i jego rodzinie możliwość, również anonimowego, zgłoszenia uwag do sposobu realizacji usług;
- 4) analiza wyników kontroli wewnętrznych i ankiet, o których mowa w pkt 2, dokonywana jest okresowo, nie rzadziej jednak niż raz w roku, a wyniki stanowią podstawę działań korygujących i usprawniających realizację usług.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 31 sierpnia 2026 r.

**MINISTER RODZINY,
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

UZASADNIENIE

Podstawę prawną wydania rozporządzenia stanowi art. 50b ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302 oraz z 2026 r. poz. 26 i 203). Upoważnienie ustawowe zobowiązuje ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia w akcie wykonawczym:

- 1) standardu świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- 2) sposobu świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- 3) sposobu monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Wydanie aktu wykonawczego jest konieczne ze względu na potrzebę ujednolicenia zasad świadczenia usług opiekuńczych w skali kraju. Dotychczasowe przepisy ustawowe określają jedynie ogólne ramy tych usług, natomiast brakuje regulacji szczegółowych dotyczących ich minimalnego zakresu, warunków realizacji, wymogów wobec osób je świadczących oraz sposobu monitorowania jakości świadczeń.

Przyjęcie rozporządzenia zapewni przejrzystość prawa, wprowadzi standard usług i pozwoli na ich lepsze dostosowanie do potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej.

Przyjęcie rozporządzenia umożliwi:

- 1) zapewnienie jednolitych standardów w skali kraju,
- 2) lepsze dopasowanie usług do realnych potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej,
- 3) zagwarantowanie przejrzystych mechanizmów monitorowania i oceny usług,
- 4) zapewnienie ochrony praw odbiorców usług.

Przyjęcie standardu usług opiekuńczych stanowi również realizację jednego z priorytetów reformy opieki długoterminowej, realizowanej w ramach kamienia milowego A70G szerszej reformy A4.6 pn. „Wzrost współczynnika aktywności zawodowej określonych grup poprzez rozwój opieki długoterminowej” Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Priorytety reformy opieki długoterminowej wdrażane w kamieniu milowym A70G KPO zostały ustalone na podstawie rekomendacji sformułowanych w raporcie ze strategicznego przeglądu tej opieki w Rzeczypospolitej Polskiej (raport powstał jako rezultat w kamieniu milowym A69G KPO). Priorytet, którego realizację ma stanowić przyjęcie projektowanego rozporządzenia, zakłada wejście w życie przepisów dotyczących standardów jakości opieki długoterminowej w ramach systemu pomocy społecznej.

Ze względu na obecną, a także prognozowaną sytuację demograficzną w Polsce wywierany jest duży nacisk na udzielanie świadczeń opieki długoterminowej z dbałością o jak najwyższy standard i potrzeby użytkowników. W „Przeglądzie strategicznym systemu opieki

długoterminowej w Polsce”, przygotowanym przez Bank Światowy w ramach realizacji kamienia milowego A69G KPO, wskazano, że w obliczu przemian demograficznych, z którymi obecnie mierzy się Polska, ogromnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie dostępu do przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej dobrej jakości. Wskazano także na brak odpowiednich standardów jakości, których sformułowanie jest konieczne w celu realizacji opieki w sposób bezpieczny, skuteczny i celowy.

Przedmiotowe rozporządzenie odpowiada na potrzeby zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego i ośrodki pomocy społecznej, które w praktyce realizują usługi opiekuńcze i wskazują na konieczność uregulowania kwestii szczegółowych w akcie wykonawczym.

Projekt rozporządzenia w § 2 zawiera określenie obszarów usług opiekuńczych, które zostały pogrupowane według podstawowych sfer życia osoby wymagającej wsparcia. Wskazano tu pomoc w czynnościach dnia codziennego, prowadzeniu gospodarstwa domowego, podstawowej pielęgnacji oraz we wspieraniu kontaktów społecznych. Katalog wymienia świadczenia, jakie mogą być uznane za usługi opiekuńcze i w jakich obszarach osoba potrzebująca może oczekiwać wsparcia. Celem przepisu jest usystematyzowanie katalogu usług oraz zapewnienie jednolitego stosowania przepisów.

Ponadto w § 2 projektu sprecyzowano także minimalny zakres czynności, które powinny być wykonywane w ramach poszczególnych obszarów usług. Uregulowanie to zapobiega dowolnemu ograniczaniu zakresu wsparcia przez podmioty świadczące usługi i gwarantuje, że każda osoba uprawniona otrzyma pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, higienicznych i społecznych.

W § 3 projektu określa się, że usługi świadczone są w różnych porach dnia i adekwatnie do występujących potrzeb przez 7 dni w tygodniu, w godzinach od 6:00 do 21:00 z wyłączeniem dni świątecznych, przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się świadczenie usług również w te dni. Dodatkowo wskazano, że w sytuacji, gdy jedna osoba świadcząca usługi opiekuńcze nie jest w stanie wykonać danej czynności, np. przeniesienia osoby z łóżka na wózek, pod prysznic, z uwagi np. na zbyt dużą wagę tej osoby, dopuszcza się świadczenie usługi przez dwie osoby w tym samym czasie z zachowaniem pełnego wynagrodzenia obu osób. Regulacja ta służy zapewnieniu osobom korzystającym z usług uwzględnienie ich indywidualnych potrzeb psychofizycznych i rodzinnych.

Przepis § 4 projektu odnosi się do sposobu wykonywania usług opiekuńczych. Określono tu zasadę etycznego postępowania przy wykonywaniu usług, a także prowadzenia dokumentacji. Przepis ten służy profesjonalizacji usług i zapewnieniu odbiorcom usług stosownego bezpieczeństwa.

Przepis § 5 projektu dotyczy monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych. Jako sposób monitorowania i oceny wskazano tu kontrole wewnętrzne, ankiety, zgłoszenia uwag do sposobu realizacji usług, w tym anonimowe. Rozwiązanie to pozwala na bieżące sprawdzanie standardu świadczonych usług i szybkie reagowanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Należy wskazać, że w praktyce nie jest to nowe zadanie – wskazany obowiązek monitorowania jedynie porządkuje i systematyzuje działania już realizowane przez gminy w ramach nadzoru nad usługami opiekuńczymi (kontrola jakości, zgodności z decyzją administracyjną, reagowanie na skargi). Ponadto podstawowym narzędziem monitorowania jest przeprowadzany co pół roku wywiad środowiskowy.

Przewiduje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 31 sierpnia 2026 r.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega on notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie wymaga notyfikacji na podstawie art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt rozporządzenia nie podlega przedstawieniu właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Przyjęcie rozporządzenia wpłynie na działalność firm, które na zlecenie samorządów realizują usługi opiekuńcze lub u których usługi są kupowane - nastąpi polepszenie jakości usług świadczonych przez te podmioty również wobec pracowników tych podmiotów.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z dniem skierowania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Katarzyna Nowakowska Podsekretarz Stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Beata Karlińska Dyrektor Departamentu Pomocy Społecznej MRPiPS tel. 538 117 280	Data sporządzenia 24.04.2026 Źródło: Nr w wykazie prac
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 50b ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zmienionej ustawą z dnia... o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. poz...), zgodnie z którym minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) standard świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 2) sposób świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 3) sposób monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
 - kierując się potrzebą zapewnienia odpowiedniej jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, uwzględniających indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne osób korzystających z tych usług.

Obecnie brak jest jednolitych kompleksowych regulacji określających standardy realizacji usług opiekuńczych w skali całego kraju. W praktyce prowadzi to do zróżnicowania świadczenia tych samych usług przez poszczególne gminy. Skutkuje to nierównomiernym poziomem dostępności i jakości wsparcia oferowanego osobom wymagającym pomocy w codziennym funkcjonowaniu, w zależności od miejsca zamieszkania. Brak jednolitych standardów utrudnia również zapewnienie spójnego sposobu monitorowania i oceny jakości usług opiekuńczych.

Ze względu na obecną, a także prognozowaną sytuację demograficzną w Polsce wywierany jest duży nacisk na udzielanie świadczeń opieki długoterminowej z dbałością o jak najwyższy standard i potrzeby użytkowników. W „Przeglądzie strategicznym systemu opieki długoterminowej w Polsce”, przygotowanym przez Bank Światowy w ramach realizacji kamienia milowego A69G KPO, wskazano, że w obliczu przemian demograficznych, z którymi obecnie mierzy się Polska ogromnym wyzwaniem, pozostaje zapewnienie dostępu do przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej dobrej jakości. Wskazano także na brak odpowiednich standardów jakości których sformułowanie jest konieczne w celu realizacji opieki w sposób bezpieczny, skuteczny i celowy.

Ponadto wydanie przedmiotowego rozporządzenia wynika z realizacji jednego z priorytetów reformy opieki długoterminowej, realizowanej w ramach kamienia milowego A70G szerszej reformy A4.6 pn. „Wzrost współczynnika aktywności zawodowej określonych grup poprzez rozwój opieki długoterminowej” Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

Zgodnie z treścią ZAŁĄCZNIKA do DECYZJI WYKONAWCZEJ RADY zmieniającej decyzję wykonawczą z dnia 17 czerwca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski, termin zakończenia realizacji (osiągnięcia) kamienia milowego A70G wskazano na IV kwartał 2025r. Kamień milowy A70G jest częścią ósmego wniosku o płatność KPO, którego termin złożenia do KE to marzec/kwiecień 2026 r. Wszystkie mierniki (kamienie milowe) muszą być zatem bezwzględnie osiągnięte do końca pierwszego kwartału 2026 r. Przyjęcie rozporządzenia dotyczącego standardu usług opiekuńczych stanowi integralną część kamienia milowego A70G.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie zapewni przejrzystość przepisów prawa, określi i podniesie standard usług i pozwoli na ich lepsze dostosowanie do potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej.

Przyjęcie rozporządzenia umożliwi:

- zapewnienie jednolitych standardów w skali kraju,

- lepsze dopasowanie usług do realnych potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej,
- zagwarantowanie przejrzystych mechanizmów monitorowania i oceny usług,
- zapewnienie ochrony praw odbiorców usług.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Holandia

Ustawa o pomocy społecznej (Wet maatchappelijke ondersteuning 2015) jest kluczowym dokumentem regulującym wsparcie dla osób wymagających opieki. Jej głównym celem jest zapewnienie dostępu do różnorodnych form wsparcia, które umożliwią osobom wymagającym pomocy prowadzenie jak najbardziej samodzielnego życia w miejscu zamieszkania. Zgodnie z Wmo gmina jest odpowiedzialna za organizację oraz finansowanie usług, które obejmują m.in. wsparcie w codziennych czynnościach w formie: usług opiekuńczych (podstawowa opieka nad osobą z niepełnosprawnością) oraz domowych (sprzątanie, pomoc przy ubieraniu się, gotowaniu, kąpieli), rehabilitację i terapię (dostęp do programów rehabilitacyjnych wspomagających samodzielność) oraz usługi transportowe – (ułatwienia w dojeździe np. do lekarzy, na zajęcia terapeutyczne).

Standardy pomocy usługowej koncentrują się na indywidualnym podejściu i profesjonalnym świadczeniu usług, określone procedury wykonują wyłącznie zarejestrowani specjaliści, plan usług jest opracowywany z osobą wymagającą opieki, istnieje formalna procedura składania skarg.

Podstawa prawna:

Ustawa o pomocy społecznej (Wet maatchappelijke ondersteuning 2015)

Ustawa o opiece długoterminowej (Wet langdurige zorg) - Dotyczy całodobowej opieki również tej świadczonej w domu, o ile jej koszt nie przekroczy kosztów opieki stacjonarnej.

Hiszpania

Celem Ustawy 39/2006 o promowaniu autonomii osobistej i dbałości o ludzi w sytuacji zależności (Ley 39/2006, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia) jest stworzenie ram dla promowania autonomii osobistej i usług opiekuńczych odpowiadających potrzebom osób zależnych. Powstał System Autonomii i Opieki nad Osobami Zależnymi (SAAD), obejmujący wszystkie organy administracji publicznej. Administracja państwowa gwarantuje jednolity zestaw praw w całym kraju, lecz pomoc społeczna i usługi społeczne należą do wyłącznych kompetencji administracji regionalnej. Tak więc poziom wsparcia dla osób potrzebujących opieki różni się w zależności od wspólnoty autonomicznej, w której mieszka dana osoba. Do zadań gminy w ramach Usług Pomocy Domowej (Servicio de Ayuda a Domicilio (SAD)) należy pomoc w codziennych czynnościach życiowych (mycie, higiena, ubieranie, inne potrzeby podstawowe) oraz wsparcie przy pracach domowych (sprzątanie, gotowanie, pranie).

Podstawa prawna:

Ley 39/2006, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia - Ustawa 39/2006 o promowaniu autonomii osobistej i dbałości o ludzi w sytuacji zależności

Szwecja

Ustawa o usługach społecznych (Socialtjänstlagen (SoL)) stanowi, że gminy ponoszą całkowitą odpowiedzialność za świadczenie usług socjalnych (w tym opiekuńczych). Usługi świadczone przez lokalny samorząd muszą wyróżniać się wysoką jakością, a zaangażowany do pracy personel musi być wykwalifikowany i doświadczony. W ramach usług opiekuńczych świadczone jest wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego, np. robienie zakupów, pranie, sprzątanie, gotowanie/dostarczanie posiłków oraz w czynnościach związanych z opieką osobistą, np. kąpanie, ubieranie, pomoc w przemieszczaniu się, które mogą być uzupełnione przez proste czynności pielęgniarstwa, np. opatrywanie ran, wstrzykiwanie insuliny.

Ustawa o wsparciu i usługach dla osób z określonymi niepełnosprawnościami (SFS1993:387) (Lag 1993:387 om stöd och service till vissa funktionshindrade). To ustawa specjalna zapewniająca dodatkowe, rozszerzone formy pomocy i usług dla osób z poważnymi, trwałymi niepełnosprawnościami – osobny system pomocy społecznej. LSS zawiera przepisy dotyczące specjalistycznych usług i środków specjalnego wsparcia dla osób poniżej 65 roku życia z określonymi niepełnosprawnościami, takimi jak zaburzenia rozwojowe, autyzm lub spectrum zaburzeń autystycznych, trwała niepełnosprawność fizyczna lub psychiczna, która wyraźnie nie wynika z procesu starzenia się, wymagających pomocy w funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania. Gminy są odpowiedzialne za organizację wsparcia zaspokajającego potrzeby związane z osobistą opieką takie jak higiena osobista, ubieranie się, posiłków, jak również komunikacja z otoczeniem jak i czynnościami domowymi.

Podstawa prawna: Socialtjänstlagen (SoL) - Ustawa o usługach społecznych Lag 1993:387 om stöd och service till vissa funktionshindrade – Ustawa o wsparciu i usługach dla osób z określonymi niepełnosprawnościami			
4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Gminy /OPS	2 479 gmin/ 2497 OPS	Dane administracyjne wg stanu na 1.01.2025 r.	Konieczność dostosowania do obowiązujących standardów
Wojewodowie	16	Dane administracyjne	Nadzór nad jakością usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określił standardy
Pracownicy socjalni OPS	17 672	Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.	Konieczność przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w sytuacji konieczności wydania nowej decyzji administracyjnej
Osoby korzystające z usług opiekuńczych	111 537	Sprawozdanie MRiPS-03 za 2024 r.	Otrzymanie usług wyższej jakości
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze (liczba osób/ w przeliczeniu na etaty) (zadanie własne gminy)	5994/5776,52	Sprawozdanie MRiPS-06 za 2024 r.	Świadczenie usług opiekuńczych w ramach zadań własnych gminy z pomocy społecznej (ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych)
(dodaj/usuń)			
(dodaj/usuń)			
5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji			
Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa, Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160) oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404). Projekt rozporządzenia zostanie przesłany na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 949) do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Projekt rozporządzenia zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.). Projekt rozporządzenia zostanie przedłożony do zaopiniowania w trybie: - ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 440 i 1661) następującym podmiotom: - Forum Związków Zawodowych; - NSZZ „Solidarność”; - Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych; - ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423) następującym podmiotom: - Konfederacji „Lewiatan”; - Związkowi Pracodawców Business Centre Club; - Związkowi Rzemiosła Polskiego; - Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej; - Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców; - Federacji Przedsiębiorców Polskich; - Polskiemu Towarzystwu Gospodarcemu.			

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do konsultacji publicznych, zaś podmioty konsultujące będą miały 10 dni na zgłoszenie uwag. Wyniki konsultacji publicznych zostaną ujęte w raporcie z konsultacji. W ramach konsultacji publicznych projekt zostanie przedłożony:

- 1) Radzie Pomocy Społecznej;
- 2) Radzie Działalności Pożytku Publicznego;
- 3) Krajowej Radzie Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych;
- 4) Stowarzyszeniu Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM;
- 5) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną;
- 6) Polskiemu Forum Osób z Niepełnosprawnościami;
- 7) Małopolskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 8) Dolnośląskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 9) Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
- 10) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”;
- 11) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”;
- 12) Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej;
- 13) Stowarzyszeniu Pracy Socjalnej Auxilio Venire;
- 14) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia;
- 15) Konwentowi Dyrektorów i Kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej Województwa Lubuskiego;
- 16) Wspólnocie Roboczej Związków Organizacji Socjalnych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Projektowane uregulowania nie będą powodowały zwiększenia wydatków, w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów. Tym samym proponowane zmiany nie niosą za sobą dodatkowych skutków finansowych i nie będą stanowiły podstawy do angażowania środków budżetu państwa, a także dodatkowych środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w tym w zakresie obciążeń regulacyjnych wskazanych w pkt 8. Zadania powierzone do realizacji jednostkom samorządu terytorialnego będą realizowane z budżetów poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w roku bieżącym i w latach kolejnych, i nie będą podstawą do występowania o dodatkowe środki z budżetu państwa.												
	Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie powoduje skutków finansowych dla gmin. Świadczenie usług opiekuńczych jest zadaniem własnym gminy i ma charakter obligatoryjny, dlatego też gmina musi w swoim budżecie planować środki na ten cel. Gminy dotychczas organizowały usługi opiekuńcze na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej jak i opracowywanych na swoje potrzeby standardów – wytycznych. Niniejsze rozporządzenie zawiera tożsame katalogi usług, które gminy w większości świadczą już obecnie.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	(dodaj/usuń)	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przyjęcie rozporządzenia wpłynie na działalność firm, które na zlecenie samorządów realizują usługi opiekuńcze lub u których usługi są kupowane – nastąpi polepszenie jakości usług świadczonych przez te podmioty również wobec pracowników tych podmiotów.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Przyjęcie rozporządzenia zapewni lepsze dopasowanie usług do realnych potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej, zwiększenie jakości usług poprzez wprowadzenie wymogów wobec osób świadczących usługi, ochronę praw odbiorców usług.						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Rozporządzenie nakłada wymóg monitorowania i oceny świadczenia usług opiekuńczych, co dotychczas było nieobligatoryjne, jednak dokonywane, więc w praktyce nie jest to nowe zadanie.

9. Wpływ na rynek pracy

Zwiększenie liczby osób chętnych do świadczenia usług opiekuńczych w związku z określeniem standardu usług.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 31 sierpnia 2026 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Źródła danych: Ocena wdrażanych rozwiązań będzie opierała się na danych ilościowych z Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS). W celu uzyskania pełniejszego obrazu skutków projektowanych zmian, planuje się włączenie dodatkowych źródeł informacji: • badania jakościowe z odbiorcami usług i pracownikami systemu pomocy społecznej, • opinie pracowników systemu pomocy społecznej, • dane z kontroli wojewodów w zakresie jakości świadczonych usług.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Nie dotyczy		